

Aan: Priesters, diakens, pastoraal werkers in de parochies van het bisdom

Betreft: Luistergesprek over hoop in het Heilig Jaar 2025

Rotterdam, 14 februari 2025

In 2025 vieren wij als Kerk het Heilig Jaar “Pelgrims van hoop”. In ons leven hebben we allemaal hoop nodig. Hoop geeft kracht in moeilijke tijden en moedigt ons aan om door te gaan. Voor christenen is hoop echter meer dan optimisme of een vaag vertrouwen dat alles wel goed komt. Hoop is een gave van God, geworteld in ons geloof in Jezus Christus.

In gesprek met pater Richard Steenvoorde OP (diocesane studentenparochie H. Catharina van Alexandrië) kwam het idee om in het Heilig Jaar in gesprek te gaan met jongeren over het thema hoop. Zo’n gesprek kan heel goed worden gehouden in de vorm van een ‘luistergesprek’. Met deze gespreksvorm is in het synodale proces ervaring opgedaan.

Hierbij ontvangt u het materiaal dat hiervoor is ontwikkeld voor de studentenparochie en dat daar gebruikt gaat worden. Maar deze geloofsgesprekken zijn ook zeer geschikt voor de andere parochies als gemeenschappen van geloof in het bisdom. We hopen dat ook u het materiaal kunt gebruiken in gesprekken die u in het Heilig Jaar kunt organiseren als geloofsverdieping, bijvoorbeeld in de Veertigdagentijd.

Het materiaal is ontwikkeld voor jongeren, maar kan door jong én oud worden gebruikt.

Met vriendelijke groet,

+ J. van den Hende
Bisschop van Rotterdam

Bijlagen:

- Brief over hoop
- Handleiding voor een luistergesprek over hoop
- Tien voorbeeldvragen voor een luistergesprek over hoop
- Bijbelcitaten

Brief over hoop

Rotterdam, februari 2025

Beste jongeren, studenten en jong-professionals,

In 2025 viert de Kerk in de hele wereld een heilig jaar met als thema “Pelgrims van hoop”. In ons leven hebben we allemaal hoop nodig. Hoop geeft kracht in moeilijke tijden en moedigt ons aan om door te gaan. Voor christenen is hoop echter meer dan optimisme of een vaag vertrouwen dat alles wel goed komt. Hoop is een gave van God, geworteld in ons geloof in Jezus Christus.

In de brieven *Spe Salvi* (2007) van paus Benedictus XVI en *Spes non confundit* (2024) van paus Franciscus ontdekken we hoe hoop ons leven kan verrijken en verdiepen. Hieronder vatten we de twee brieven kort samen. Wij nodigen jullie uit om in jullie eigen gemeenschappen en vriendenkringen over deze thema's in gesprek te gaan. Daarvoor vind je bij deze brief een gespreksmodel en wat voorbeeldvragen.

De kern van hoop: Gods belofte en eeuwig leven

Hoop is niet alleen een verlangen naar geluk of succes in het hier en nu. Het is de diepe zekerheid dat ons leven niet eindigt met de dood, maar dat we bestemd zijn voor een eeuwig leven bij God. Deze hoop is gebouwd op de belofte dat we uiteindelijk in Gods liefdevolle aanwezigheid mogen leven, dat we uitzien naar een toekomst die verder gaat dan wat we nu kennen. Dit eeuwige perspectief helpt ons om het leven op een nieuwe manier te zien. Wat wij nu meemaken is niet het einde – er is een groter plan waarin we uiteindelijk worden opgenomen in Gods liefde. Als je vragen hebt over de zin en richting in je leven, wil deze hoop een anker zijn en betekenis geven.

Hoop in actie: sociale betrokkenheid en solidariteit

Tegelijkertijd is hoop niet passief. Het is een kracht die ons aanzet tot actie en die ons uitnodigt om ons in te zetten voor een betere wereld. Hoop inspireert ons om ons geloof zichtbaar te maken door ons in te zetten voor rechtvaardigheid, vrede, en zorg voor de schepping. Het moedigt ons aan om met liefde en toewijding om te zien naar de mensen om ons heen, vooral naar wie het moeilijk heeft. Door hoop te putten uit ons geloof, kunnen we samen werken aan een wereld waarin iedereen een plek heeft. Kleine daden van vriendelijkheid, solidariteit, en liefde kunnen anderen inspireren en ons geloof omzetten in concrete daden die de wereld helpen veranderen.

Hoop onderscheiden

Het is belangrijk dat onze hoop echt en diep is, en niet gebaseerd op valse beloften van succes of roem. Hoop die gericht is op materiële dingen, zoals rijkdom of populariteit, kan ons vaak teleurstellen omdat deze doelen oppervlakkig en tijdelijk zijn. Als we ons geluk zoeken in bezit, status, of andere oppervlakkige doelen, verliezen we het grotere doel uit het oog. Ware hoop helpt ons om op zoek te gaan naar wat ons werkelijk gelukkig maakt: liefde, vriendschap, en een leven met God. Het gaat niet om wat we hebben, maar om wie we zijn en hoe we in relatie staan tot anderen en tot God.

De gemeenschap als bron van hoop

Hoop is niet iets dat we alleen hoeven te dragen. We vinden kracht in de gemeenschap, waar we elkaar kunnen steunen en aanmoedigen, vooral in moeilijke tijden. Samen staan

we sterker, en in de Kerk en in onze vriendenkring vinden we mensen die ons begrijpen en bij wie we terecht kunnen. De Kerk is een plek waar hoop leeft, waar we elkaar tot steun zijn en elkaar inspireren. Samen kunnen we bouwen aan het Lichaam van Christus, waarin we met elkaar verbonden zijn. Zo groeit hoop uit tot iets dat we samen beleven en delen.

Hoop als een actieve deugd

Hoop is geen vanzelfsprekendheid – het is een deugd die we kunnen oefenen en die groeit door gebed, het Woord van God, en de sacramenten. Door ons open te stellen voor Gods Geest worden we gesterkt in onze hoop. Dit vraagt van ons dat we tijd nemen voor stilte en gebed, dat we ons hart openen voor God en onze hoop steeds opnieuw laten vullen door Hem. Hoop is dus niet alleen een gevoel, maar iets waar we ons voor inzetten, dat we leven en dat we doorgeven aan anderen. Het is een werkwoord: hoop wordt sterker wanneer we anderen bemoedigen en onszelf inzetten voor iets wat groter is dan wijzelf.

Hoop die ons draagt

In deze visie op hoop ontdekken we een volwaardig, rijk beeld. Hoop is geworteld in de belofte van Gods eeuwige liefde en geeft ons innerlijk kracht. Tegelijkertijd is hoop ook een actieve kracht, die ons motiveert om ons geloof te tonen in de manier waarop we leven en de keuzes die we maken. Zo wordt hoop iets dat ons door alles heen kan dragen. Het geeft ons een innerlijk fundament en zet ons in beweging voor de wereld.

Iedere gelovige staat voor de uitdaging om deze hoop in het eigen leven toe te passen, om zowel naar binnen als naar buiten te kijken. We mogen ons leven zien in het licht van Gods eeuwige liefde, en we mogen ons tegelijkertijd inzetten voor onze gemeenschap en voor iedereen die hoop nodig heeft. Op deze manier kunnen we groeien als gelovige mensen en een bron van hoop zijn voor een wereld die het soms zo hard nodig heeft.

Wat betekent hoop voor jou in jouw dagelijkse leven? Denk aan een moment dat iemand jouw hoop heeft aangewakkerd. Hoe kun jij dit doorgeven? Bespreek dit met vrienden en ontdek samen hoe kleine gebaren hoop kunnen verspreiden.

Wij wensen jullie mooie gesprekken toe!

+ Johannes van den Hende
Bisschop van Rotterdam

Fr. Richard Steenvoorde OP
Diocesane Studentenparochie
H. Catharina van Alexandrië

Handleiding voor een luistergesprek over hoop

Een luistergesprek gaat over écht luisteren naar elkaar. Het is geen debat waarin je probeert gelijk te krijgen, maar een moment om samen te ontdekken wat hoop voor ieder van ons betekent. Het is belangrijk om te horen wat anderen ervaren en delen.

Vorbereiding

- **Wat heb je nodig?** Zorg dat iedereen de voorgaande inleidende brief over hoop en de vragen heeft gelezen voor het gesprek.
- **Hoeveel mensen?** Voor groepen groter dan tien personen is het handig om kleinere groepjes te maken. Zo kan iedereen meedoen.
- **Wat doet de gespreksleider?** De leider zorgt ervoor dat iedereen kan spreken, luisteren en stil kan zijn. Nodig iedereen uit om zijn of haar mening te delen, maar forceer dit niet. Laat iemand korte aantekeningen maken van wat er gezegd wordt.

De opzet van het gesprek

- **Zitten in een cirkel:** Zorg dat iedereen elkaar kan zien, bijvoorbeeld door in een kring te zitten.
- **Begin met ontsteken van een kaars en Bijbellezing:** Steek een kaars aan en lees een korte tekst over hoop (bijvoorbeeld een citaat of Bijbelvers). Dit helpt om een rustige sfeer te creëren.

Eerste ronde: Wat betekent hoop voor jou?

1. **Stilte:** Lees in stilte de vragen en denk hierover na. Je kunt ook bidden als je dat wilt (5 minuten).
2. **Delen:** Vertel om de beurt in 2-3 minuten wat hoop voor jou betekent. De anderen luisteren zonder te reageren.

Tweede ronde: Wat raakt jou in wat je hebt gehoord?

1. **Stilte:** Denk na over wat je geraakt heeft in de verhalen van de anderen. Schrijf op wat je belangrijk vond (5 minuten).
2. **Delen:** Vertel om de beurt wat jou het meest raakte in de verhalen van anderen (4 minuten per persoon).

Derde ronde: Hoe kunnen we samen hoop verspreiden?

1. **Vrij gesprek:** Praat samen over hoe jullie hoop zichtbaar kunnen maken in jullie eigen leven en omgeving. Zorg dat iedereen aan bod komt.
2. **Afronding:** Sluit af met een kort gebed (bijvoorbeeld in stilte) en een gezamenlijk Onze Vader of Weesgegroet.

Tien voorbeeldvragen voor een luistergesprek over hoop

1. Wat betekent hoop voor jou persoonlijk, en hoe verschilt dat van optimisme of vertrouwen?
2. Kun je een moment in je leven met de groep delen waarin hoop een verschil maakte? Wie of wat gaf je toen kracht?
3. Hoe zie jij de rol van geloof in het ontwikkelen van hoop?
4. Wat betekent het idee van 'eeuwige hoop' voor jou? Vind je dat inspirerend of ook wel een lastig concept?
5. Hoe zou jij hoop in actie willen omzetten in jouw leven? Welke kleine stappen kun je nemen?
6. Welke voorbeelden van hoopvolle mensen of initiatieven in de wereld inspireren jou? Wat kun je daarvan leren?
7. Hoe kan een gemeenschap, zoals een vriendenkring of de Kerk, een bron van hoop zijn? Wat zou er beter kunnen?
8. Hoe kun jij persoonlijk bijdragen aan het geven van hoop aan anderen, ook binnen deze groep?
9. Wat zijn volgens jou de grootste uitdagingen voor jonge mensen om hoop te houden in deze tijd? Hoe ga jij hiermee om?
10. Hoe kun je een onderscheid maken tussen echte hoop en valse beloften, zoals materieel succes of status? Hoe herken je het verschil?

Bijbelcitataten

Deze Bijbelcitataten zijn ontleend aan de bul van paus Franciscus voor het Heilig Jaar “Spes non confundit” (de hoop stelt niet teleur) en overgenomen uit de Willibrordvertaling '75 (www.rkbijbel.nl).

Psalm 103, 3-4.8.10-12

Hij die vergeeft wat gij hebt misdreven, Hij die geneest al waar ge aan krank gaat, Hij die verlost van de groeve uw leven, Hij die u kroont met genade en erbarmen. Barmhartig de Heer en genadig, lankmoedig, rijk aan ontferming. Niet naar onze schulden behandelt Hij ons, niet naar onze zonden maakt Hij het met ons: zo hoog als de hemel is boven de aarde welft zich zijn genade over wie Hem wil vrezen; zo ver de zonsopgang is van de avond, doet Hij verre van ons hetgeen wij misdeden.

Romeinen 5, 5

En de hoop wordt niet teleurgesteld, want Gods liefde is in ons hart uitgestort door de heilige Geest die ons werd geschonken.

1 Korintiërs 15, 3-5

In de eerste plaats dan heb ik u overgeleverd wat ik ook zelf als overlevering heb ontvangen, namelijk dat Christus gestorven is voor onze zonden, volgens de Schriften, en dat Hij begraven is, en dat Hij is opgestaan op de derde dag, volgens de Schriften, en dat Hij is verschenen aan Kefas en daarna aan de Twaalf.

Hebreeën 6, 18-20

Ons, vluchtelingen, sporen ze krachtig aan ons vast te klampen aan de hoop op het heil. De hoop is het veilige en vaste anker van onze ziel. Zij dringt door binnen het heiligdom, waar Jezus voor ons als voorloper is binnengegaan, nu Hij voor eeuwig hogepriester is geworden op de wijze van Melchisedek.

In zijn boodschap bij de afkondiging van het Heilig Jaar herinnert paus Franciscus ons er aan, dat wij als christenen de hoop die door het geloof in ons leeft juist moeten doorgeven. Daarom vraagt de paus in beweging te komen om door concrete daden van liefde de hoop te bevorderen in het leven van onze medemens: gevangenen, zieken, jongeren, migranten, ouderen en armen ('Spes non confundit', nrs. 10-15). Zo kunnen we concreet aan anderen laten zien en laten merken wat de hoop van de liefde van Christus ten diepste in ons leven als gelovige mensen betekent en het verschil maakt.

Jakobus 2, 14-18.26

Broeders, wat baat het een mens te beweren dat hij geloof heeft, als hij geen daden kan laten zien? Kan zo'n geloof hem soms redden? Stel dat een broeder of zuster geen kleren heeft en niets om te eten, en iemand van u zou zeggen: 'Geluk ermee! Houd u warm en eet maar goed,' en hij zou niets doen om in hun stoffelijke nood te voorzien - wat heeft dat voor zin? Zo is ook het geloof, op zichzelf genomen, zonder zich in daden te uiten, dood. Misschien zal iemand zeggen: 'Gij hebt de daad en ik heb het geloof.' Dan antwoord ik: 'Bewijs me eerst dat ge geloof hebt, als ge geen daden kunt tonen; dan zal ik u uit mijn daden mijn geloof bewijzen.' Zoals het lichaam dood is zonder de ziel, zo is het geloof dood zonder de daad.